

**СУМСЬКА РАЙОННА РАДА
СЬОМЕ СКЛИКАННЯ
ДВАНДЦЯТА СЕСІЯ
РІШЕННЯ**

17.03.2017

м. Суми

**Про затвердження «Районної
програми соціального захисту
населення на 2017 рік»**

Керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на виконання розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 09.12.2016 № 627-ОД «Про схвалення проекту Обласної програми соціального захисту населення на 2017-2021 роки» голови районної державної адміністрації від 15.12.2016 № 430-ОД «Про розроблення проекту районної програми соціального захисту населення на 2017 рік» з урахуванням пропозицій, наданих структурними підрозділами районної державної адміністрації, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади та з метою подальшої підтримки вразливих верств населення району районна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити «Районну програму соціального захисту населення на 2017 рік» (додається).
2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію районної ради з питань охорони здоров'я, освіти, соціально-культурного розвитку, соціального захисту населення, сім'ї та молоді.

Голова

В.В. Акперов

Пояснювальна записка
до рішення 12 сесії районної ради сьомого скликання від 17.03.2017
Про затвердження «Районної програми соціального захисту населення
на 2017 рік»

Соціально-економічна ситуація, що склалася на сучасному етапі розвитку України, кризові явища у сфері економіки і фінансів зумовлюють необхідність посилення різних видів соціальної допомоги соціально незахищеним верствам населення району.

У попередніх роках на території району реалізовувалася Програма соціального захисту населення на 2014-2016 роки, заходи якої дозволили вирішувати безліч питань соціального спрямування і тим чи іншим чином поліпшити життєзабезпечення окремих верств населення району.

Практика співпраці структурних підрозділів районної державної адміністрації, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, сільських та селищних рад району і досягнуті результати по виконанню запланованих заходів свідчать про необхідність продовження реалізації єдиної стратегії діяльності у сфері соціального захисту та соціального обслуговування, різнобічної підтримки населення району. Особливо це є актуальним під час утворення об'єднаних територіальних громад, які також зобов'язані врахувати стратегічні напрями розвитку країни, заходи, передбачені розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 09.12.2016 № 627-ОД „Про схвалення проекту Обласної програми соціального захисту населення на 2017-2021 роки”, Районної програми соціального захисту населення на 2017 рік і не допустити погіршення якості або позбавлення отримання необхідних соціальних послуг відповідно до потреби мешканців територіальних громад (дітей, сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, осіб з інвалідністю, одиноких людей похилого віку) у зв'язку з передачею повноважень у цій сфері територіальним громадам.

Проект Програми охоплює пріоритетні питання та завдання сьогодення, а саме:

1. Вирішення питань соціального захисту осіб з інвалідністю
2. Організація надання соціальних послуг
3. Матеріальне, соціально-побутове забезпечення осіб з інвалідністю
4. Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб
5. Соціальна підтримка учасників антитерористичної операції та членів їх сімей
6. Посилення соціального захисту окремих категорій населення шляхом встановлення пільг та знижок на житлово-комунальні послуги, щомісячних виплат у вигляді стипендій.
7. Підтримка сім'ї та дітей
8. Реалізація рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
9. Протидія торгівлі людьми, надання допомоги постраждалим особам
10. Миротворча та миро захисна діяльність: аналіз, координація, підготовка кадрів ; запобігання конфліктам та насильству в сім'ї, допомога та реабілітація осіб, які постраждали від конфліктів.

Виконання цих заходів потребує здійснення як організаційних заходів і прийняття управлінських рішень, так і залучення коштів районного бюджету, бюджетів об'єднаних територіальних громад, сільських та селищних рад.

Зокрема, залучення фінансового ресурсу потребують наступні заходи програми:

№ з/п	Найменування заходів	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.	Обґрунтування Учасників програми
				2017 рік	
1	Організація придбання технічних засобів реабілітації для інвалідів по слуху, штучних кришталіків, проведення зубного та зубоще-лепного протезування	Сумська центральна районна клінічна лікарня	Районний бюджет	35,8	Відповідно до потреби: слухове протезування 20чол.*1250 грн.=25,0 тис.грн, зубне протезування 6 осіб*1800 грн=10,8 тис.грн
2	Вжиття заходів для збільшення коштів на фінансування пільгових рецептів для інвалідів	Сумська центральна районна клінічна лікарня, Комунальний заклад Сумської районної ради "Сумський районний центр первинної медико-санітарної допомоги"	Районний бюджет	766,4	Загальна кількість дітей-інвалідів у віці до 18 років – 183 чол. Кількість осіб, яким виписано пільгових рецептів за 2015 рік – 166 чол.. Середня вартість – 415,6 грн., кратність відвідувань – 10 разів. Особи з інвалідністю з числа дорослого населення ІЗЗ І-ІІ гр. та ІТК -1548 чол., кількість осіб, яким виписано пільгові рецепти у 2015 році -126 чол. Середня вартість -115,6 грн., кратність відвідувань 4 рази. Інваліди з дитинства І-ІІ групи – 267 чол., кількість осіб, яким виписані пільгові рецепти за 2015 рік -114 чол. , середня вартість - 53,3 грн., кратність відвідувань 3 рази
3	Забезпечення ефективної роботи реабілітаційної установи для дітей з інвалідністю. Зміцнення матеріально-технічної бази центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів, у тому числі із залученням спонсорських коштів: - на проведення ремонтних робіт - на придбання багатофункціонального виробу (пристрій для друку)	Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів у Сумському районі	Районний бюджет/ спонсорські кошти	15,0 4,0	Влаштування навісу над східцями до входу до установи Придбання принтеру

[illegible]

		апарату Сумської райдержадміністрації, управління соціального захисту населення, об'єднані територіальні громади, сільські, селищні ради, відділ освіти, відділ культури Сумської районної державної адміністрації, центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів у Сумському районі		5,0	Публікації ЦСРДІ: До дня матері (1,0 тис.грн.), до дня захисту дітей (1,0 тис.грн.), про участь дітей у конкурсах, фестивалях, соціальна адаптація (1,0 тис.грн.), інформація про заходи До Міжнародного дня інвалідів, святкування Св.Миколая (2,0 тис.грн.)
9	Підтримка членів сімей загиблих учасників антитерористичної операції та учасників антитерористичної операції і членів їх сімей, шляхом надання різнобічної допомоги (матеріальної, натуральної допомоги, звільнення від батьківської плати за харчування дітей в дошкільному закладі, організація безкоштовного харчування у навчальних закладах району дітей учасників антитерористичної операції та дітей, постраждалих або загиблих батьків під час проведення антитерористичної операції та інше)	Об'єднані територіальні громади, сільські, селищні ради	Бюджети об'єднаних територіальних громад, сільських, селищних рад	165,8	Надання різнобічної допомоги (матеріальної, натуральної допомоги, звільнення від батьківської плати за харчування дітей в дошкільному закладі, організація безкоштовного харчування у навчальних закладах району дітей учасників антитерористичної операції та дітей, постраждалих або загиблих батьків під час проведення антитерористичної операції та інше) заплановано вже по В-Сироватській (50,0 тис.грн.), Юнаківській (20,0 тис.грн.) сільських радах та Степанівській селищній раді (95,8 тис.грн.). З початку 2016 року така допомога була надана сільськими та селищними радами на суму 295,7 тис.грн.
10	Організація проведення заходів, присвячених Дню матері із залученням сімей загиблих учасників антитерористичної операції	Сумський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Районний бюджет	1,8	6 сімей*300,0 грн.-1800 грн.
11	Забезпечення новорічними подарунками у навчальних закладах району дітей учасників антитерористичної операції	Відділ освіти Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	7,5	Вартість подарунка 60,00 * 125 чол. = 7500 грн.

	та дітей, постраждалих або загиблих батьків під час проведення антитерористичної операції				
12	Забезпечення безкоштовним оздоровленням дітей учасників антитерористичної операції, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення; дітей поранених учасників антитерористичної операції та дітей загиблих учасників антитерористичної операції шляхом придбання путівок у заміських таборах	Відділ освіти Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	52,5	Вартість путівки 3500 грн. Планується охопити 15 чол.
13	Надання пільг (знижки) на житлово-комунальні послуги найбільш соціально вразливим категоріям населення згідно Порядку, затвердженого Програмою	Управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	100,5	Розраховано із загальної чисельності осіб, на яких поширюватиметься дія Програми виходячи з соціальних нормативів встановлених Кабінетом Міністрів України та за діючими на звітну дату тарифами на житлово-комунальні послуги. Охоплюється 77 чол. з числа інвалідів I групи по зору, з ураженням хребта та спинного мозку, дітей з окнокозаворюваннями та Почесних донорів України. Послугами зв'язку користуються 503 чол. пільгових категорій населення, Середня вартість пільги – 20,54 грн. на місяць.
14	Відшкодування витрат, пов'язаних з наданням пільг на послуги зв'язку (абонентна плата за квартирний телефон) окремим категоріям громадян, які проживають на території Сумського району	Управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	62,0	
15	Компенсація збитків від пільгового перевезення окремих категорій громадян залізничним транспортом	Управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	100,0	За розрахунковими даними ДП „Південна залізниця” потреба в коштах для компенсації витрат за пільговий проїзд на 2016 рік складає 335,9 тис. грн. У державному бюджеті кошти на компенсацію збитків від пільгового перевезення населення залізничним транспортом не були передбачені. За рахунок коштів районного бюджету забезпечено здійснення таких видатків у сумі 100,0 тис.грн. Залізничним транспортом

					приміського сполучення з почат-ку 2016 року скористувалося – 49125 чол. пільго-вих категорій насе-лення, прямим та місцевим пасажирським внутрішнім сполу-ченням – 176 чол. У межах фінансових можливостей район-ного бюджету та з урахуванням бюд-жетних процесів під час утворення об’єднаних терито-ріальних громад пропонується залу-чення 100,0 тис.грн. на 2017 рік (з наступним збільшенням у разі наявності коштів у районному бюджет-ті)
16	Відшкодування витрат за надані послуги дос-тупу до мережі Інтернет особам з інвалідністю	Управління соціального захисту насе-лення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	1,1	Розраховано за середнім тарифом послуги 100,0 грн. – надається 25% зни-жка. Охоплюється 7 чол. заявників з числа осіб з інвалід-ністю.
17	Виплата щомісячної стипендії особам похи-лого віку, яким випов-нилося 100 і більше років та особам з числа інвалідів війни та учасників бойових дій, яким виповнилося 90 і більше років	Управління соціального захисту насе-лення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	23,5	Розраховано на 7 чол. осіб, яким ви-повнилося (випов-ниться) 100 років і більше з урахуван-ням очікуваного прожиткового міні-муму для осіб що втратили працездат-ність (з 01.01 – 1247 грн, з 01.05.- 1312 грн., з 01.12 – 1373 грн.) та 26 чол. з числа осіб УБД, ІВВ, яким виповни-лося (виповниться) 90 і більше років по 50,0 грн. щомісяця.
18	Витрати на обробку інформації з нараху-вання та виплати допомог і компенсацій, інших видатків соціаль-ної допомоги населен-ню, яке проживає на території Сумського району	Управління соціального захисту насе-лення Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	25,0	Придбання перфо-рованого паперу для друку виплатних документів, заправ-ка картриджу, обсл-гування програмного забезпеч-чення
19	Надання одноразової матеріальної допомоги військовослужбовцям, які проходять службу за контрактом та членам їх сімей для поліпшення житлово-побутових умов прожи-вання	Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	Районний бюджет	200,0	Планується виплата одноразової мате-ріальної допомоги громадянам, що уклали контракт на проходження війсь-кової служби та членам їх сімей за

		Сумської районної державної адміністрації			зареєстрованим міс-цем проживання у Сумському районі у межах 2,0 тис.грн. одноразово на заявника.
	Загальна сума фінансування Програми у тому числі: - кошти районного бюджету - кошти об'єднаних територіальних громад, сільських, селищних рад			2211,7 2045,9 165,8	

Учасниками програми є Сумська центральна районна клінічна лікарня, Комунальна установа Сумської районної ради „Центр первинної медико-санітарної допомоги”, територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Сумської районної державної адміністрації, центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів у Сумському районі, відділ освіти, сектор молоді та спорту Сумської районної державної адміністрації, управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації, , відділ культури Сумської райдержадміністрації, Сумський районний центр зайнятості, районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділ економічного розвитку та торгівлі Сумської районної державної адміністрації, відділ житлово-комунального господарства та будівництва Сумської районної державної адміністрації, Сумський РВП ГУНП у Сумській області, виконкоми сільських та селищних рад, об'єднані територіальні громади.

Реалізація заходів, передбачених проектом Районної програми соціального захисту населення на 2017 рік Учасниками програми дозволить вирішувати проблеми матеріально-технічного, медичного, соціально-побутового, культурного обслуговування осіб з обмеженими фізичними можливостями, здійснення конкретних заходів, спрямованих на надання адресної підтримки незахищеним верствам населення, соціально-правової, трудової та медичної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями, поліпшення становища осіб та сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах .

Начальник управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації

В.М.Нефедов

ЗАТВЕРДЖЕНО:
рішення дванадцятої сесії
районної ради сьомого скликання
від 17.03.2017

Районна програма соціального захисту населення
на 2017 рік

Суми - 2017

**Паспорт Районної програми соціального захисту населення
на 2017 рік (далі - Програма)**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Сумська районна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови районної державної адміністрації від 15.12.2016 № 430-ОД „Про розроблення проекту районної програми соціального захисту населення на 2017 рік”
3.	Розробник Програми	Управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	—
5.	Відповідальний виконавець Програми	Сумська районна державна адміністрація
6.	Учасники Програми	Сумська центральна районна клінічна лікарня, Комунальна установа Сумської районної ради „Центр первинної медико-санітарної допомоги”, територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Сумської районної державної адміністрації, центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів у Сумському районі, відділ освіти, сектор молоді та спорту Сумської районної державної адміністрації, управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації, сектор містобудування та архітектури Сумської районної державної адміністрації, відділ культури Сумської райдержадміністрації, Сумський районний центр зайнятості, районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділ економічного розвитку та торгівлі Сумської районної державної адміністрації, відділ житлово-комунального господарства та будівництва Сумської районної державної адміністрації, Сумський РВП ГУНП у Сумській області, виконкоми сільських та селищних рад, об'єднані територіальні громади
7.	Термін реалізації Програми	2017 рік

8.	Перелік бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Районний бюджет
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	2211,7 тисяч гривень
9.1.	Коштів районного бюджету	2045,9 тисяч гривень
9.2.	Коштів місцевих бюджетів (сільських, селищних рад, об'єднаних територіальних громад)	165,8 тисяч гривень

1. Загальні положення Програми

Сутність соціальної політики держави полягає в забезпеченні умов для підвищення благоустрою, рівня життя членів суспільства, створенні соціальних гарантій у формуванні економічних стимулів для участі в суспільному виробництві. Конституція України гарантує соціальний захист та гідний рівень життя кожному громадянину України. Соціальний захист незахищених верств населення передбачає ряд заходів, направлених на зниження рівня бідності та покращення життя, матеріальних умов малозабезпечених сімей, одиноких громадян похилого віку, інвалідів, ветеранів війни та праці, переміщених осіб та ін.

Соціально-економічна ситуація, що склалася на сучасному етапі розвитку України, кризові явища у сфері економіки і фінансів зумовлюють необхідність посилення різних видів соціальної допомоги соціально незахищеним верствам населення району.

Зазначені факти свідчать про необхідність продовження практики реалізації єдиної стратегії діяльності у сфері соціального захисту та соціального обслуговування, виходячи зі стратегічних напрямів розвитку країни взагалі, заходів, передбачених розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 09.12.2016 № 627-ОД „ Про схвалення проекту Обласної програми соціального захисту населення на 2017-2021 роки”, в рамках Районної програми соціального захисту населення на 2017 рік.

В основу розробки Програми покладено системний аналіз законодавства України, що формує соціальну політику в країні, а також досвід роботи структурних підрозділів районної державної адміністрації та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, який був отриманий в процесі реалізації попередніх обласних та районних соціальних програм. При розробці Програми враховані пропозиції структурних підрозділів Сумської районної державної адміністрації, територіальних підрозділів центральних

органів виконавчої влади та служб району, діяльність яких спрямована на підвищення соціального захисту населення.

Для забезпечення реалізації Програми передбачається виділення цільових коштів, виходячи з фінансових можливостей бюджету району, залучення благодійних внесків та гуманітарної допомоги.

Програма розроблена з метою забезпечення реалізації в районі Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації в Україні», «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про соціальні послуги», «Про жертви нацистських переслідувань», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про охорону дитинства», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу, малозабезпеченим сім'ям», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «Про протидію торгівлі людьми», «Про попередження насильства в сім'ї», Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року, розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 111 «Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року» та інших.

2. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

У Сумському районі проживає 3,2 тис. інвалідів різних груп і категорій, що становить 5,1% населення (що на рівні загальнообласного показника 5,5%) , у тому числі 182 дітей-інвалідів у віці до 18 років. Упродовж останніх років загальна чисельність осіб, визнаних інвалідами, та дітей-інвалідів залишається на сталому рівні.

Упродовж останніх років прийнято ряд нормативно-правових актів з питань інвалідності, у результаті виконання яких створено мережу реабілітаційних установ, у яких перебувають інваліди та діти-інваліди. Послідовно проводиться політика посилення соціального захисту інвалідів, про що свідчить стан фінансування програм соціального захисту інвалідів за рахунок державного, районного та місцевих бюджетів (сільських та селищних рад) .

Для поліпшення соціальної реабілітації та медичного супроводу, що сприятиме зниженню рівня виходу на первинну дитячу інвалідність, забезпечено розвиток системи соціального обслуговування шляхом функціонування Центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів у Сумському

районі. Діти-інваліди у віці до 18 років та діти у віці до 2 років з ризиком встановлення групи інвалідності мають можливість отримання реабілітаційних послуг як у зазначеному Центрі так і у Сумському обласному центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів. Щороку у зазначених центрах реабілітації отримують реабілітаційні послуги понад 100 дітей з інвалідністю.

Однією із форм соціального захисту громадян є організація обслуговування та надання їм різних видів соціальних послуг. На сьогодні в Сумському районі здійснює свою діяльність територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Сумської райдержадміністрації, який щороку опікується понад 1,2 тисячі осіб з числа одиноких та самотньо проживаючих громадян похилого віку, інвалідів.

З метою впровадження нових видів соціальних послуг та інноваційної моделі соціальної роботи в структурі територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) запроваджено роботу мультидисциплінарної команди, працює Університет третього віку.

Тимчасова окупація Криму та Севастополя, бойові дії в окремих районах Луганської та Донецької областей стали серйозним випробуванням для України та її громадян. Ці загрозливі події, серед іншого, спричинили небувалу для нашої країни вимушену внутрішню міграцію. Сотні тисячі людей змінили місце проживання та праці. Відповідно у національному законодавстві з'явилося поняття внутрішніх переміщених осіб, почала формуватися відповідна правова база щодо їхніх прав, обов'язків та пільг.

В Сумському районі органами соціального захисту населення обліковано 562 осіб або 401 сім'я, які переїхали з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, з них: 248 пенсіонерів, 20 інвалідів, 125 дітей, 169 осіб працездатного віку, з яких 26 потребують працевлаштування.

Тисячам українським мобілізованим військовим та добровольцям довелось застосувати на практиці навички військової справи, нині вони захищають незалежність та територіальну цілісність нашої Батьківщини. На сьогодні виникають питання щодо соціального захисту учасників АТО.

У АТО на Сході України загинули 8 уродженців Сумського району, 7 – отримали поранення та захворювання. 13 членам сімей загиблих учасників АТО було встановлено статуси осіб, на яких поширюється чинність Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

На обліку в управлінні соціального захисту населення району на кінець 2016 року в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, що мають право на пільги перебуває 551 учасник бойових дій за участь в АТО (7 з них мають статус інваліда війни), 1 учасник війни та 7 осіб, які мають статус члена сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, 3 неповнолітніх дітей загиблих учасників АТО. Зазначені особи отримують пільги, передбачені Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Соціальна підтримка учасників антитерористичної операції та членів їх сімей є одним з важливих напрямків діяльності всіх державних структур, починаючи з міністерств і закінчуючи місцевими, районними органами виконавчої влади, територіальними громадами.

В умовах проведення в східних регіонах України антитерористичної операції є необхідність у наданні додаткових соціальних гарантій учасникам зазначених подій та членам їх сімей, а також членам сімей загиблих учасників антитерористичної операції.

В районі проживає 2 сім'ї батьків діти яких загинули при виконанні обов'язків військової служби на території Республіки Афганістан.

Економічне становище сім'ї залежить не лише від розміру доходів, а й від її соціально-демографічного складу – кількості дітей, працюючих та утриманців, віку членів сім'ї. Найбільш уразливими є сім'ї, які залишились без годувальника.

В умовах подорожчання життя – зростання цін на товари широкого вжитку, медикаменти, подорожчання соціальних послуг, підвищення цін і тарифів на оплату житлово-комунальних послуг – проблема соціального захисту сімей загиблих воїнів-інтернаціоналістів, які втратили годувальників, є актуальною.

На сьогодні в районі проживає понад 400 громадян, які через малозабезпеченість отримують державні допомоги і потребують подальшої підтримки. Їх життєзабезпечення підтримується системою пільг, допомог та компенсацій, які визначені відповідними законами та розпорядчими документами. Проте, незважаючи на прийняття значної кількості законодавчих актів та інших нормативно-правових документів щодо незахищених верств населення на рівні держави, їх виконання не є достатнім через обмежене фінансування з державного бюджету.

Соціально-економічна ситуація, що склалася на сучасному етапі розвитку України, кризові явища у сфері економіки і фінансів зумовлюють необхідність посилення соціальної підтримки малозабезпечених громадян.

Ще з 2010 року рішеннями сесій районної ради передбачені пільги з оплати за комунальні послуги інвалідам I групи по зору та з ураженням хребта та спинного мозку, сім'ям, в яких є діти з онкологічними хворобами, Почесним Донорам України, пільги з оплати доступу до мережі Інтернет інвалідам різних категорій, щомісячні стипендії особам, яким виповнилося 100 і більше років, учасникам бойових дій та інвалідам війни, яким виповнилося 90 і більше років. Така допомога в існуючих умовах сьогодення є актуальною та затребуваною цими верствами населення.

Майже 19 відсотків осіб з інвалідністю працездатного віку займаються трудовою діяльністю (що є практично на рівні обласного показника). Виникають серйозні проблеми з працевлаштуванням інвалідів через дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці. Сумським районним центром зайнятості вживаються необхідні заходи, в тому числі й інформаційного характеру щодо надання допомоги у працевлаштуванні та профорієнтації осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Однак проведені заходи не дають змоги повною мірою розв'язувати проблеми реабілітації та інтеграції в суспільство осіб з обмеженими можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю.

Економічне становище сімей, низька народжуваність, масова одинокість родин, нестабільність шлюбів і значний показник розлучень, старіння

населення поєднуються з високим, за європейськими мірками, рівнем смертності та низькою тривалістю життя.

Торгівля людьми у сучасному світі є одним із найбрутальніших масових порушень прав і свобод людини. Суспільна загроза торгівлі людьми, як надзвичайно небезпечного злочину, полягає в посяганні на невід'ємні права людини – право на повагу, на свободу та особисту недоторканність, свободу пересування і вільний вибір місця проживання, а інколи і право на життя. Торгівля людьми становить значну суспільну небезпеку для жінок, чоловіків і дітей, яких використовують з метою жебракування, сексуальної експлуатації та залучення до інших незаконних видів діяльності, які принижують честь та гідність людини.

Торгівля людьми визнана серйозним злочином на міжнародному рівні із надзвичайно високим рівнем зростання злочинності. Все частіше фіксуються нові тенденції у сфері торгівлі людьми, серед яких випадки торгівлі людьми в межах України без перетину кордону (особливо неповнолітніми та дітьми), зростання кількості фактів торгівлі людьми з метою примусової праці, торгівлі громадянами інших країн, які ввозяться в Україну з метою подальшої експлуатації в різних сферах.

В Сумській області статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, отримали 12 громадян України: 3 – у 2014, 5 – у 2015 році, 4 – у 2016. Із зазначеної чисельності такий статус отримала 1 особа, мешканка Сумського району. Окрім жінок та дітей, останнім часом активно потрапляють і чоловіки працездатного віку, серед яких обізнаність щодо проблеми та усвідомлення ризику є дуже обмеженою. Україна визнала необхідність вжиття заходів щодо подолання такої проблеми, як торгівля людьми, шляхом упровадження державної політики у цій сфері на якісно новому рівні.

Тому зусилля органів державної влади повинні спрямовуватися на ліквідацію торгівлі людьми, а саме: проведення інформаційно-просвітницької роботи, виявлення постраждалих осіб та надання їм необхідної допомоги та послуг.

Щороку в районі фіксується близько 250 повідомлень про вчинення насильства у сім'ї, тільки з початку 2016 року - 216. Проте, статистика не відображає дійсні масштаби цього негативного явища, яке досі має латентний характер.

Домашнє насильство є однією з найбільш гострих соціальних проблем в Україні, від якої не застрахований жоден українець. Проте, як свідчить практика, переважно від домашнього насильства страждають найбільш вразливі верстви населення: жінки і діти. Серед загальної кількості звернень у 2016 році за 175 повідомленнями насильство вчинено у стані алкогольного сп'яніння в тому числі , 1 – по відношенню до неповнолітньої дитини (психологічне насильство). Із загальної чисельності 78,7 % (170 звернень) надійшли від жінок, 21,3 % (46 звернень) – від чоловіків. Але навіть ці дані не є показовими, оскільки насильство є латентним явищем, факт якого в більшості випадків замовчується – згідно з результатами нещодавніх опитувань населення лише частина постраждалих від домашнього насильства звертались по допомогу.

Діючі механізми та інструментарії забезпечення гендерної рівності в Україні залишаються недосконалими. Це не дозволяє значною мірою протидіяти гендерній нерівності, викоринити існуючі стереотипи щодо ролі жінок і чоловіків у суспільстві, а також у повному обсязі досягти цілей державної політики щодо створення умов для реалізації рівних прав та можливостей представників обох статей.

Низький рівень культури суспільства спостерігається і з питань забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації за ознакою статі. Тож одним із завдань Програми є формування культури суспільства шляхом здійснення просвітницької діяльності та створення системи надання якісних соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми та насильства в сім'ї.

У час нестабільної фінансово-економічної ситуації в країні виникає необхідність посилення соціального захисту окремих категорій населення, сприяння активізації участі жінок у миротворчих процесах, запобігання та протидії гендерно зумовленому насильству, реабілітації постраждалих від конфліктів, у тому числі внутрішньо переміщених осіб.

Враховуючи це, а також надані державою повноваження органам місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих соціальних гарантій, фінансування соціальних послуг та розробки програм соціального захисту окремих категорій населення, управлінням соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації розроблено районну програму соціального захисту населення, яка консолідує в собі всі види діючих та нових місцевих соціальних гарантій у цій сфері.

3. Мета Програми

Метою Програми є реалізація політики у сфері соціального захисту населення, яке проживає на території Сумського району, підвищення життєвого рівня малозабезпечених громадян, інвалідів, громадян похилого віку, в тому числі одиноких пенсіонерів, учасників антитерористичної операції та членів їхніх родин, сприяння у задоволенні соціальних потреб сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, військовослужбовців- контрактників.

Враховуючи сучасні соціально-економічні умови, необхідно зберегти ті пріоритетні напрямки соціального захисту населення, які дозволяють приділити більше уваги та підтримувати життєдіяльність найбільш соціально вразливих мешканців району.

Для забезпечення добробуту та гідного рівня життя для кожної особи, розробляються заходи з надання різних видів соціальної допомоги. Через соціальну допомогу виконується функція, що полягає в тому, щоб допомогти людям, які потрапили в скрутну життєву ситуацію, вийти з цього стану і не опинитися на узбіччі суспільства.

Вирішення проблем матеріально-технічного, медичного, соціально-побутового, культурного обслуговування осіб з обмеженими фізичними можливостями, здійснення конкретних заходів, спрямованих на надання

адресної підтримки незахищеним верствам населення, соціально-правової, трудової та медичної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями, залучення до співробітництва громадських організацій, поліпшення становища людей з різними вадами, які перебувають у стаціонарних установах.

Вжиття передбачених цією Програмою заходів дозволить зменшити соціальну напругу, позитивно вплине на матеріальний стан окремих найуразливіших категорій населення.

Реалізація програми також спрямована на забезпечення системної та комплексної державної політики у сфері сім'ї, гендерного інтегрування в усі сфери життєдіяльності суспільства, протидії торгівлі людьми.

Основними завданнями Програми є:

- вирішення питань соціального захисту осіб з інвалідністю;
- організація надання соціальних послуг;
- матеріальне, соціально-побутове забезпечення осіб з інвалідністю;
- соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб;
- соціальна підтримка учасників антитерористичної операції та членів їх сімей; військовослужбовців, які проходять службу за контрактом та членів їх сімей;
- посилення соціального захисту окремих категорій громадян;
- підтримка сім'ї та дітей;
- реалізація рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- протидія торгівлі людьми, надання допомоги постраждалим особам;
- участь жінок у встановленні миру, запобігання конфліктам та насильству.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Ухвалення Програми забезпечить ефективне розв'язання соціальних проблем мешканців Сумського району, оскільки застосовує до їх вирішення принципи системності та адресності.

Вирішення питань соціального захисту населення потребують соціальної підтримки шляхом реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів структурними підрозділами районної державної адміністрації, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, об'єднаними територіальними громадами, сільськими та селищними радами за рахунок районного бюджету, бюджетів об'єднаних територіальних громад, сільських та селищних рад, інших, не заборонених законодавством джерел.

Вибір шляхів розв'язання проблем здійснювався також із врахуванням економічної ситуації в країні, насамперед, обмеженістю фінансування з державного бюджету і необхідністю залучення позабюджетних коштів.

Категорії громадян, на яких поширюється дія Програми: особи з обмеженими фізичними можливостями, в тому числі діти-інваліди з онкологічними хворобами, сім'ї загиблих учасників бойових дій на територіях інших держав, Почесні донори України, інваліди війни та учасники бойових дій, яким виповнилося 90 і більше років, громадяни похилого віку, яким

виповнилося 100 і більше років, які проживають у Сумському районі, сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Вжиття передбачених цією Програмою заходів дозволить зменшити соціальну напругу, позитивно вплине на матеріальний стан громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Програма реалізується протягом 2017 року.

Обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми становить 2211,7 тис. гривень, із них районного бюджету 2045,9 тис.грн., місцевих бюджетів сільських, селищних рад, об'єднаних територіальних громад -165,8 тис. гривень. Ресурсне забезпечення Програми наведене у додатку 1.

Для забезпечення реалізації Програми передбачається в установленому законодавством порядку залучення благодійних внесків та гуманітарної допомоги.

5. Перелік завдань, заходів Програми та результативні показники

Основним завданням Програми є створення умов для надання всебічної соціальної допомоги найбільш вразливим верствам населення.

Заходи Програми наведені у додатку 2.

Програмою передбачається за рахунок коштів районного бюджету здійснення придбання технічних засобів реабілітації для інвалідів по слуху, штучних кришталіків, проведення зубного та зубнощелепного протезування, фінансування пільгових рецептів для осіб з інвалідністю, зміцнення матеріально-технічної бази діючих Центра соціальної реабілітації для дітей-інвалідів у Сумському районі та територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Сумської районної державної адміністрації, оздоровлення дітей з інвалідністю та дітей учасників антитерористичної операції, підтримка сімей часників антитерористичної операції, військовослужбовців, які проходять службу за контрактом та членів їх сімей.

Підтримка окремих категорій населення з коштів районного бюджету здійснюватиметься також шляхом:

- надання пільг (25% знижки) на житлово-комунальні послуги найбільш соціально вразливим категоріям населення за Порядком, наведеним у додатку 5 до Програми;
- відшкодування витрат, пов'язаних з наданням пільг на послуги зв'язку (абонентна плата за квартирний телефон) окремим категоріям громадян, які проживають на території Сумського району за Порядком, наведеним у додатку 6 до Програми;
- компенсації збитків від пільгового перевезення окремих категорій громадян залізничним транспортом за Порядком, наведеним у додатку 8 до Програми;
- виплати щомісячної стипендії особам похилого віку, яким виповнилося 100 і більше років та особам з числа інвалідів війни та учасників бойових дій, яким виповнилося 90 і більше років, за Порядком, наведеним у додатку 10 до Програми;

- відшкодування витрат за надані послуги доступу до мережі Інтернет особам з інвалідністю, за Порядком, наведеним у додатку 11 до Програми.

Очікуваними результатами виконання Програми є:

- розширення спектру та кількості соціальних послуг;
- надання додаткових соціальних гарантій ветеранам, інвалідам, вимушено переміщеним особам, створити для них додаткові сприятливі умови для життєдіяльності;
- підвищення рівня матеріального забезпечення шляхом надання різнобічної, в тому числі матеріальної допомоги, учасникам антитерористичної операції та членам їх сімей;
- удосконалення системи надання допомоги сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, їх соціального супроводження;
- формування сприятливих умов для утворення сім'ї та збереження її кращих традицій;
- удосконалення механізму надання психологічної, юридичної, інших видів допомоги з питань шлюбу, сім'ї та виховання дітей, розширення сфери культурних послуг;
- створення умов для підвищення рівня економічної незалежності жінок і чоловіків та для запобігання будь-яким формам дискримінації у сфері економіки праці;
- сприяння запобіганню та протидії гендерному насильству, формуванню суспільного неприйняття будь-яких форм насильства, забезпечувати необхідну допомогу жертвам насильства та впровадити програми реабілітації кривдників;
- підвищення ефективності діяльності, посилення взаємодії органів державної влади, громадських організацій та інших юридичних осіб у сфері протидії торгівлі людьми;
- забезпечення поінформованості суспільства щодо шляхів убезпечення від потрапляння в ситуації торгівлі людьми, а також можливостей отримання відповідної допомоги з метою формування навичок безпечної поведінки у населення;
- забезпечення відновлення прав постраждалих осіб і відшкодування завданої їм шкоди.

Реалізація заходів Програми забезпечить отримання незахищеними категоріями мешканців району різних видів соціальних послуг та створення доступного середовища, що сприятиме зростанню рівня та якості життя цих верств населення, поліпшенню соціальної ситуації.

6. Координація та контроль за ходом реалізації Програми

Координацію та контроль за ходом виконання Програми здійснює Сумська районна державна адміністрація.

Структурні підрозділи районної державної адміністрації, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади, що є учасниками Програми, здійснюють аналіз стану реалізації Програми і надають інформацію про її

виконання управлінню соціального захисту населення райдержадміністрації один раз на рік – до 15 січня року, наступного за звітним.

Управління соціального захисту населення Сумської районної державної адміністрації узагальнює надану інформацію та інформує , голову Сумської районної державної адміністрації та постійну комісію районної ради з питань соціально-культурного розвитку, соціального захисту населення, сім'ї та молоді до 01 лютого року, наступного за звітним.

Районна рада щороку заслуховує звіт про хід виконання Програми.